

Ուրեմն է՞ր կը վախճան մեր Պօլսեցի
Հայ երկրասարգները Պօլսական աղմկալի
կեանքէն մի քիչ հեռանալ, Հայաստան ծա-
նապարհորդել, նորա ներքին կեանքին տե-
ղեկանալ և նմա հասկնալու դարման խոր-
հիլ: Ետեք իր ճանապարհորդ պիտի եր-
թան, բայց յետոյ պիտի հաճին և այն տեղ
մնան: Կարսի, Վանի կողմերը այնպիսի
բարեբեր տեղեր (Նիրալի, Քաջաբերդի,
Կալին) կան որ քիչ ախտաւթիւնով շատ
կարգիւնաւորեն: Ո՞ր արհեստին մէջ Վա-
րուշը 30 զրէ՛ շահ կը բերէ բայց այդ տե-
ղերը 1 ցորենը մինչև 30 ցորեն կը բերէ
հողին համեմատ: Եւ այդ հողերը չնչին
գումարներով կրնան ձեռք բերուիլ: 200
սոխով խիստ ընդարձակ և արգասաւի
հողեր կրնան գնուիլ Վանի կողմերը: Մեր
«գոնասիտէ» խաղաղօր կրկնասարգ-
ները՝ իրենանց ունեցած դրամը փոխա-
նակ բաղդի խաղերով կորցունելի, թող եր-
թան հող գնեն Հայաստանի մէջ ուր բնու-
թիւնը իւր աւանդուած դրամը հարկերն
առ նուազն հազար տոկոսով կը փոխարի-
նէ: Երբ աշխոյժ և ուսեալ երկրասարգ-
ներ քիչ շատ դրամով երթան Հայաստ-
անին այն կողմեր, ընկերութիւններ կազ-
մեն (2), երկրագործութիւնն ալ կը ծաղ-
կի, մարդերու տեղ մեքենայը կը սկսի աշ-
խատիլ, ճանապարհները կը զլւարտան,
և առեւտուրն ալ կ'ընդարձակուի: Պէտք
է գիտնալ թէ այն աղղը որ այսօր հող չ'ու-
նի իւր ոտքին տակ, վաղիւ կեանք ալ չ'է
ունենար: աշխարհի վրայ թէ ես հարուստ
լինէի, մի վայրկեան չ'էի մնար, կ'երթայի
Վանի ուն արգասաւի երկիրը, և այն տեղ
ընդարձակ հողեր գնելով, երկրագործու-
թիւն կը ծաղկեցունէի, թէ ես կը շահէի
և անդորր առողջ և երջանիկ կեանք կը
վարէի և թէ մի տեղի ժողովուրդը կը
շահեցունէի: Թէ Վանցիները Կ. Պօլս կը
գաղթեն, պատճառը ոչ թէ այդ երկիրին
վատութիւնն է, այլ վաճառաւորութիւնը
և արհեստագիտութիւնը այն տեղ տարած-
ուած չըլինիլ է, հարստահարութիւնն է
պատճառ, տղիտութիւնն է, և այլն: Դեռ
մայրաքաղաքի անուէն և փայլէն չ'ըսած
և իրաւէ օրինակ առնուով, Կ. Պօլս կը
գան և ալ այս տեղ գործերով կը կապուին
ըր մնան: Այս տարի որ գործերը դադ-
րած են, բաղմամբ Վանցիներ հայրենիք
կը վերադառնան հանգիստ կեանք անցու-
նել և հազիւ 100 ի շատ Հայ Վանցի Կ.
Պօլս եկած է, մինչդեռ ուրիշ տարիներ
4000ներով կը գային:

Այս մեր ուսեալ երկրասարգութիւնը, ոչ
մեր հարուստները չ'են ճանապարհորդեր
Հայաստան, նորա բնական և արուեստական
վիճակին շին տեղեկանար, ժողովուրդին
ներքին կեանքին չ'են ծանօթանար (3), այլ
Կ. Պօլսի մէջ նստած: Հայաստանի համար
որոշումներ անել, ընկերութիւններ կազ-
մել, կանոններ դնել կ'ենին որք շատ ան-
գամ տեղ գործարարի կը լինին:

Նոյն իսկ մեր ազգային ներքին կեանքին
վրայ տեղեկութիւններ չ'են հաղորդ եր մեզ,
խորհրդածութիւններ չ'են հրատարակել:
Զեռք ստեղծել Կ. Պօլս հրատարակուող
Հայերէն լրագրիւնը, ինչ կը տեսնեմք նո-
ցա մէջ: Բաղադրական մի յօդուած քրտն-
սերէնէ իմարդմանուած կամ քաղաւած է:
այնուհետեւ ներքին լուրեր, ինքնակէֆ
գործարարը այսինչ որ Բ. գուռը գնացեր է,
այսինչ որ մի մարդ չողեհաւէն գրեմ ծովը

(2) Ուրախութիւնով կ'ուրախեմք թէ Նորմ
եան Հայրիկի միջնորդութիւնով մի քանի
հարուստ Հայեր միացել են ընկերութիւն
կազմել և Վանի ծովին մէջ չողեհաւ բա-
նեցունել: Ահա մի հարստութիւնի աղբիւր
որով թէ իրենանց պիտի շահին և թէ ժո-
ղովուրդը դիւրութիւններ պիտի ունենայ:

(3) Ճշմարիտ հայրենասիրները կը հրա-
րենք կարգաւ Հ. Գարեգին Սրբաւնճարեան
բազմահմուտ և հայրենասիր վարդապե-
տին նոր հրատարակած «Մանանայ»-ը որ
Վանի վրայ մանրամասն տեղեկութիւններ
կը գտնուին: Տիրիսի դնացած ժամանակ
չողեհաւին մէջ «Մանա»-յը կարողաւ ժա-
մանակս կ'ստանալ: Այդ դիրքը այնպի-
սի տալանտութիւն արաւ իմ վրայ, որ ինչ-
պէս կ'ուրեւնայ երբեքս չ'երթալ, ուր-
տեղի ես ալ չը մեռած երթալ միանգամ
չ'անը տեսնել:

նետեր է, և այլն. այնուհետեւ ալ կամ
վէճի և անձնական խնդիրներ և կամ
չատ քիչ անգամ, հարստահարութիւնի վե-
րաբերեալ մի նամակ: Բայց կը մոռնա՞մք
որ մեր Հայ եմք, մեր ազգային ճեղքին
կեանքն ունիմք, մեր հայրենիքն ունիմք:
միթէ Հայաստանի բուն վիճակին և «գայն»
ծաղկեցունելի միջոցներն վրայ պէտք
չէ՞ որ տեղեկութիւններ հրատարակուին,
խորհրդածութիւններ գրուին: Ինչ օգուտ
ունին ինձ լոնտոնի փողոցներին գնալիս
մաքրութիւնը և քարայրատակներին գեղեց-
կութիւնը, երբ ես տունէս դուրս ելած ա-
տեն տիղմով կը ծածկուիմ, և Կ. Պօլսի
փողոցներին մէջ անվտանգ քայլելի համար
պէտք է որ Բ. Գարեգին գիտնալ: Միթէ մեր
լրագրիւններն հրատարակած քաղաքական
երկար խորհրդածութիւններն չ'ալ՝ որք
ընդհանրապէս սուտ եւ սխալ հիմքեր վրայ
գրուած ենթադրութիւններ և մարդարեւ
թիւններ են, կարեւորութիւն չ'ունին
մեզ համար մեր ազգային ներքին կեանքի
խնդիրները: Բոլոր աշխարհին գործերը
կ'ուզեմք դիտնալ, նոցա խելք հասցունել
մինչդեռ նոյն իսկ մեր գործերն տեղեկա-
լի են, նոյն իսկ նոցա հասած չ'է մեր խել-
քը: Խիծաղելի է՞ երբեք երկիրը չ'ալիւ,
իսկ իւր բնական տունին գուռը դեռ չը
զիտնալ:

Թէ Հայ լրագրիւնները Եւրոպական լրա-
գրիւններին հետեւելով, իւրենանց թերթին
մեծ մասը քաղաքական խնդիրներ կը դո-
հեն, չ'են յիշեր որ նոցա Հայ չ'են և մեզ
համար լրագրական եղած խնդիրը նոցա
համար ազգային է. նոցա որք ամեն թեր-
թի մէջ քաղաքական երկար խորհրդածու-
թիւններ կը գրեն, իւրենանց ազգային խն-
դիրներն են որովք կը գրաւին այնչափ:
Իսկ մեր լրագրիւններն մեր ազգային խա-
կան վիճակին վրայ այն աստիճան քիչ տե-
ղեկութիւններ և խորհրդածութիւններ կը
գրեն (4) որ Բ. Գարեգին և ուրիշ տեղերի Հա-
յր դեռ շատ մեծ կ'աղաւթար ունի Կ. Պօ-
լսի ազգային կեանքին վրայ (5):

Եւ մեր որ ոչ գլուկ կը ճանչնամք և ոչ Հա-
յաստանը, կ'ենեմք, «Կեցցէ՛ Հայութիւն»,
կեցցէ՛ Հայաստան» կը գ'ոչեմք, մինչ գու-
ցէ, թէ այս ոչ լրագրիւնը խորհրդածութիւն
Հայաստանի վրայ ծագած լուսինն ալ քիչ տե-
ղեկն պիտի կորչի անհետանայ հորիզոնին
ներքեւ:

Արդ՝ իմ վերջին խօսքը ձեզ կ'ուզեմ,
զգայուն Հայ երկրասարգներ, զի դուք
կարող եք հասկնալ իմ սիրուն և հաղին:
Իւրոպան ձեզ լոյս կը տայ իսկ Հայաս-
տան՝ կեանք: Ամեն կողմ ճանապարհորդե-
ցեք, բայց Հայաստան գաղթեցեք: Ինչ
օգուտ ձեզ Կ. Պօլսի անկիւնները տես-
ծանօթ և անշահն ապրիլ ձեզ նման հա-

(4) Եւրոպայի մեծ որ «Մանուկ»-ն եր-
բմն երբմն մոտենալ յօդուածներ հրա-
տարակելով, կը ներկայացունէ մեր ժողո-
վուրդին բուն վիճակը որ շատ ուրախ է:
«Մանուկ»-ն տեսնելով որ մեր ազգային
մարմինը վերքերով պատած, փոխափ
(չ'անկիւն) պիտի բռնուի, կրակ կտրած
երկրով կը սկսի անինայ այրել այդ վեր-
քերը և կամ կտրուել. ժողովուրդն ալ ցա-
ւին ստաղծութիւնէն կը պուսայ և մինչև իսկ
կը հայտնէ՝ «վիճ» դարմանող վիրաբոյժին
դէմ: Բայց երբ այդ վերքերը տնցին և հի-
ւանդին խելքը դուրսը գայ, յայնժամ պի-
տի ճանչն իւր բարեբաւը և շարարարը:

(5) Տիրիկի մէջ ազգային երկրասարգ-
ներ գանգաւանցան ինձ թէ 17 տարի է
Սոմանադրութիւն ունիմք, ձեր Գաղաթա-
կան ժողովը քաղաքին բարեկարգութիւնին
համար ինչ նշանաւոր գործ արած է, դեռ
մի գաղտնի պահգա հաս տուել չ'է խոր-
հած, և այլն: Կը կարծեն եղբիւր Պօլսե-
ցիները որ այնչափ մեծ գուռով գործունե-
ր կ'անեն Սահմանադրութիւնի տնտեսով, քա-
ղաքական մեծ արտօնութիւններ ձեռք բե-
րած են: Չ'են դիտեր որ մեր Գաղաթական
կոչոյ ած ժողովը զլրացնէ և եկեղեցիէն
անդին չը կրնար անցիլ: մեր Գաղաթա-
նական պոչն ստեղծուողը՝ ոչ թէ իւրենանց կար-
ծածին սկսի տեղեկանալ, այլ լոկ ամուս-
նական դատեր կրնայ վճռել: Չ'են դիտեր
որ Պօլսեցիները մեծ անուններով պզտիկ
գործեր կը տեսնեն, մինչ դա՛մ հակառակ
պէտք է որ պզտիկ անուններով մեծ գործեր
տեսնել:

Կարասորներ թաղութիւնին մէջ, երբ Հա-
յաստանի մէջ գործելի ընդարձակ ասպա-
րէզ կայ ձեր առջև:

Մ. Փարսեան

Հէրմիլէթին տօթարը, քէնտի մի-
լէթերինտէ, եալընը տէրքեար օլան
խիլիքիլէր մէտհ իտէրէ, քիպր'նի
վէ դափէթին արթըրմագլըդա սէպէպ
օլմաեպ, իլլա, քեաֆֆէյի գուսուր-
լարընը տախի երկրէրինէ վուրարագ,
թէրպիլէ իթմէքլիկէ չալըշիւլար, վէ
պու ճիհէթլէ տահա զիեատէ խըմէթ
իթմիշէր տիր. քեաֆֆէյի թարիլլէր,
րոմանլար, թրաճէտիլար, տրամլար,
օրէրլար վէ գոմէտեպար, վէ հաթ-
թա տին ու մէզէպ քիթապլարը վէ
դաղթլար, պու սէյլէտիլիլիլի,
քեաթիլէ թատիգ իթմէքտէ տիրլէր:
էկէր պէյլէ օլմուշ օլմասա իտի, պիլ
հիլ պիր քիթապտա վէ դաղթլատա,
հիլ պիր տէվլէթ վէ միլլէթլին վէ շախ-
սըն գուսուր վէ գապահաթընը օգու-
եամաեպ, իլլա եալընը մէտհ ու սէ-
նայէ սէզա հալ վէ հարէքթիլլէրն օ-
գուամըլ լաղըմ կէշիլ իտի:

Եւ սահիհ տիր քի, պու ալէմտէ,
քիմնէ քէնտի գուսուր վէ գապահա-
թընը կէօրմէք վէ պիլմէք իթմէքլիկէ
վէ պ'նապէրն, հիլ պիր խաթա, ա-
ճը իլաճ իլմէք, վէ աղըն սըլը չէք-
մէք իթմէքլիկէ, լաքին, չի չարէ քի, ա-
ճը իլաճ իլիլմէտիքէ, վէ աղըն սը-
ղը չէքլիլմէտիքէ, խաթմաթն քէսպի
չիֆա իտմէքլիկէ կիպի, գուսուր
վէ գապահաթընը կէօրէրէ, վէ օլ
պապտէ սիթէմէր իլիտէրէք ութան-
մաղլըր գապուլ իթմէք իթմէքլիկէ
շախս վէ միլլէթ, քէնտուր թասհիհ
իտմէքլիկէ:

Միլլէթիլիկէ դաղթլատաընտան օգ-
լար, խաղըն միղաճըտա ուլլըն պիր
թարիգ թուլմարագ, վէ խօշ կէօրիւ-
նէքէք, անճաք քէնտի միլլէթաթլա-
րընը տիւշիլմէքտէ օլմուգլարընտան,
խալլ տախի օ իլաւ ալըշիւլար, վէ
խալլիլ, քէնտի գուսուրունու կէօր-
մէքլիկէ, բէք կիւճ կէլմէքտէ տիր,
ֆաթաթ, չու զարիպ տիր քի, պիլիմ
խալլըմըլ քէնտի գուսուրունու կէօր-
մէք վէ պիլմէք իթմէքլիկէ թաղ-
տիրտէ, պաղաք միլլէթլին հէր գու-
սուր վէ թաղտիրաթլարընը, քէմալի
խահիլ վէ մէրագ իւզըն, պիլմէք,
կէօրմէք վէ օգուամաթ իթմէքլիկէ տիր:
Պիլտէ, ֆէնա վէ հաղընը պիր
թապիլաթ տահա վար տըր, պաղաք միլ-
լէթլէր, պիլիմ իլին, հէր նէ գաղաթ
ֆէնա սէյլէտէլէր, ալա վաղիֆէ իտին.
մէլիլ, սէսիլիլ պիլ չըգարմաեղը,
պունա իսպաթ տըր, չիմիլիլ գաղաթ,
կիլոպալ իսանքնտա, խասթլէն, քէն-
տիլիլ իմահաթիլա իթմէք, վէ ա-
լէյիլիլիլ տալիլա եաղլմագուտ օ-
լան չէյլէրէ, նահապ իւրաք օլուտ-
ուտ հայտէ, լաղըմ կէլէն ճէվապլ վիր-
մէք իլին, հէնուլ պիր դաղթլատըլ,
վէ հիլ տէյիլ իտէ, սայիլ դաղթլատըլ
վաղթլատըլ ճէվապլ վիրմէք պիր
ճէմիլլէթ վէ պիր գոթիլմիլիլ պու-
լունամաթա. հայալու քի, պիլտէն պի-
լի գաղըլտա, էյլէ պիր չէյիլաղը-
ղընտա, պիլիլ պիլմէք, աղըն իրէր իր-
մէք, հէրքէն տալմաճը օլուր, ֆէնա
սէյլէր, քիլֆ իտէր, վէ հաղաթթ
իտէր, վէ իլիլ պուտա, գալիլիլ
վէ նամլէրիլա ալմամէթի տիր:

Երկրէքէ սէնէտէն պէրու, նիլէ
սէյիլալար, ալէյիլիլ տէրէ չէյիլ-
լէր եաղլմըլար տըր, հիլ պիր ազգա-
սէր չըղըպ տա, լաղըմ կէլէն ֆէնա

քեարլըղը իտէրէք, ճէվապ վիրմէք-
լիկի տիւշիլմէքլիկէ տիր:

Թիւղ գըրգ սէնէտէն պէրու Ամէ-
րիգա միսիօնարընտան նիլէլէր, քի-
լիլա վէ միլլէթիլիլ ալէյիլիլա, Ամէ-
րիգատէ բէք չօք ֆէնա չէյլէր եաղ-
մըլար տըր, վէ նէ խալլ վէ նէ տէ
բաթիլիլա, պօրճունու թանրեպ
տա, հիլ պիր ճէվապ վիրմէքլիկէ տիր,
չիւնքի, պիլ օլլէ խըմէթլէր, պիր գու-
րու պօլպօղաղլըք վէ եախտ գուրու
լաղըրտը իլէ պիլմէք, գալէմ իթմէր,
վաղթլ իթմէր, առէմ իթմէր, վէ բա-
րա իթմէր:

Հաթթա, հէր հաթթա չըգմագտա
օլան Աւետարեւտէ, քիլիլալիլ գաղ-
շը, նիլէ հաթթէնտալըլար պուլուն-
մագտա իթէն, հիլ պիր քահանայ. վար-
դապետ, եպիսկոպոս վէ բաթիլիլ վէ
հիլ պիր «աղգաթը» աշխարհական
ճէվապ վիրմէքլիկէ, լաքին, պիլ պիր ու-
ֆաթ չէյիլ եաղթըլմըլ կիպի, պին
գաթատան պին սէն կէլիլ:

Պիլ Մանուկ վէ պաղլաճագտան կվ-
լէլ, Լէվանթ Հէրալտա, հէման հէր
հաթթա, միլլէթիլիլա, վէ միլլէթիլ-
միլլէթն մուաղլամ պիր ֆաթիլաեա
գարշը, էնիլայի չէյլէր եաղլմըլտըր,
վէ քիմնէ ճէվապ վիրմէքլիկէ տիր. պա-
տէհու պիլ կիլիլա մէլքիլա դաղթլա-
նըն էվլէլիլ սահիլ իթիլաղըլալ,
պիլ սէնէ պիրիլքտէ օլմուրարագ, միլ-
լէթիլիլ հաղթընտա ֆէրաթընը թէպ-
տիլ իթմէքլիկէ մուլաֆֆաթ օլմու-
շուլ տուր:

Տիւղ սէնէտէն պիր դաղթլաթ, չէնտ
սէնէ մուգատտէմ, պիր գալ լիսանտա
օլարագ, միլլէթիլիլա իթմէքլիկէ հա-
գաթթիլ քաղմալար տըր, վէ քիմնէ
տէ ճէվապ վիրմէքլիկէ տիր. վէ անճա-
պիլաթ թէվաթիլիլա վէ քէսիլէքէք,
պիր իլիլ տէֆա ճէվապ վիրմէքլիկէ
մէքպուր օլմուշուլ տուր, վէ օլ պապ-
տէ միլլէթիլիլա պիր թէյիլքիլա
իլիլմէքտէ պաղաք, պաղըլարտան
հաղաթթ իթմէքլիկէ օլմուշիլա տիր:

Տահա պու տէֆա, պիլ միլլէթիլ-
միլլէթն տէրքեար օլան խալիլիլիլ
տէն նալի, սէթ տուրէթտէ գուսու-
րունու երկրէնէ վուրուղլուրուլ իլին
պիլիլքէ հաղաթթիլ իթմիլլէր տիր,
լաքին, էնիլայի հաղաթթիլ իտէն
րուճա դաղթլալարագ գարշը, քիմնէ
պիր չէյիլ սէյլէքլիկէ տիր տիր, վէ հիլ
պիր թուճա դաղթլատա ճէվապ վէ-
րլիլալիլ տիր:

Պու սալը կիւնքի չըգարլան Լա
թիլաքիլա, պիլիլ, հաղլըլ օլարագ,
Գաթթէյիլ բանայիլիլ հաղթընտա, ու-
թանաճապ պիր պէնտ կէօրիլիլա
տիր. մէլքիլա պէնտ մէտհ տալիլ
օլմուրարագտան, հալիլ քիմնէ թէր-
ճէմ իթմէքլիկէ տիր. վէ ումուլ
խալլըմըլապ պիլխապիր գաղաթա-
տըր. իմիլ երնէ պիլ, մէլքիլա պէն-
տի թէրճէմ իթմէքլիկէ վաթիպէտէն
ատտ իտէրիլ:

Հիլ չիւրհէմիլ Եօգ տուր քի, չօգ-
լար մէլքիլա պիլտիլ օգուտուղլարըն-
տա, կիլ ճէնէքլէր տիր. լաքին պիլ-
ճէ մէմուլ օլարար ճայիլ տիր, զի-
րա, քիլիլին տօթլու, գուսուրունու
սէթ իտէն օլմաեպ, իլլա երկրէնէ
վարան տըր, տէտիլ:

Իլիլ մէլքիլա պիլտիլ թէրճէմիլ
Բաղաթ կիւնքի Գաթթէյիլա
պիր բանայիլ վար իտի. վէ եախտ,
մէլքիլա քէյիլին պանիլիլ եկվիլի
դիլիլիլ իտի, Երմէն խաղըլտան
պիր թաղըմ տիլտարար, առէթիլ գա-
տիլմէքլիլ իլիլիլապիլա, մէլքիլա ա-

զիցին զիննթիվն ի ճորա իտերէք, ֆա-
միւրաճա սօգադ սօգադ տօլաւմագ-
տա իտիւր : Էյեամըն իգիւղաւորնա,
հաւա զայնթիւ սըճադ օլտուղու, վէ
կիւնէշին էն զիւտաէ շիտաէթլի վագ-
թիւնտէ տախի, զիւտաէթիւր, քէն-
տի կիւրիւթիւր սիւսթիւրիւ, զէվդ-
լէրիւնտէն կէրիւթաւմագտա տէյիւ ի-
տիւր :

Պուշար սիւրիւ սիւրիւ կէզմէքտէ
իտիւր, վէ ֆաւիւրաւարն պիւրիւքէ-
րի վէ եալսօտ իթիւրիւտիւր, բարմագ-
լարնտա բարմագ Երիւղիւրէր պու-
լունտուղու թագ-որտէ, պլուսպէրէ-
րիւնտէ պուլունտա պաշք չօճուգ-
լար իլէ, էճուտէ կիթմէքտէ իտիւր,
վէ վալիտէլէր տախի, տօնանմը ճէ-
հէդ սանտրդը միսիլու արգաւարն-
տան, վէ էլէրիւնտէ Պէյօլլուտաննա-
թըն արնմը թէրէ եաղը ընկիւնտէ էլ-
տիւրիւրէր, վէ մէմէլէրիւնտէ տախի չօ-
ճուգ պուլունտուղու հալտէ կիթմէք-
տէ իտիւր :

Տօթլար վէ ագրապալար իսէ, պօ-
ղաղա տալիւր օլան ֆաղըրճա մէքիւ-
լաթ պէքիւրիկ իթմէքտէ, եանի չօգ-
տէֆա պիր գաշ գարպուղտան իպա-
րէթ պուլունտան եմէք չըգրնարընը
գօլթուղլաւմագտա իտիւր : Պու պա-
պա երկիւրէր, օ սըճադ սօգաղլարտա
սըգը սըգը կիտերէք, իշէրիւնտէն պա-
ղըլարնէ կիթմէքտէն կիտիպտէ արա-
եւպ պուլունտ օլտու, լարը եա պիր ին-
ճիր աղաճը վէ եալսօտ պիր տիւրալ ալ-
թընտա լաճաթ իլլէմէքտէ, վէ իշթէ
օրալարտա, պիր գարպուղ վէ եալսօտ
պիր գալուն քէսէրէք եմէքտէ իտի-
ւր :

Սայիր պիրաղ զիւտաէճէ վալարաթ
օլան զիւտաէթիւր, էճլէրիւնտէն եա-
րըմ վէ եալսօտ պիր տուղլնա երէրի
չաղըճըրա պուլունտուղու, վէ քէն-
տի չաղըճըրա տէհէթլու սէլէր
չըգարպ, վէ քէնտիւր տախի գու-
տուրմուշ թաուս գուշու կիպի պաղը-
րարագ կիթմէքտէ իտիւր :

Վէլհասը պու չաղըճըրա, զանն
իտերիւն քի, էլէրիւնտէն էն իշ պիր միւ-
ղիգա ալէթի տախի վէրիւնտէ օլտա,
պօղմաղըլա թայիլն պուլունտագտա
իտիւր : Վէ սաթին մէմէքթիւրիւտէ,
նէ գատար չաղըճը վար իսէ, քէն-
ֆէսի տախի օրատա պուլունտագտա ի-
տիւր :

Պու եօրթունուն պիր տիգգաթ օ-
լունտագա հալի տախի շու տուր քի,
աղչամտան քիլիսէ հալլուտունա,
զիւտաէթիւր պիր նէվի խաթալա-
նէ կիպի տօլարագ, հէր քէօյտէ պիր
թօրալ, պիր սագաթ, վէ պիր խա-
թա պուլունտուղու կէրիւրիւկիւ կի-
պի, ալիլլէրն տէյիւրէր իլէ պիրէր
մահէլլ արատըլար, վէ սաղըլար ի-
լէ տիւրիւրէրն իսէ, քէնտիւրէ հա-
գարէթ իտէն եարամաղ չօճուղըր
գօլալարաղըր տախի կէրիւրիւրէ
տիւր :

Ատի խաղ պէյիւնտէ, միւրիւղէ
իլէ քէնպի շիֆա իթմէքլիկէ տալիւր
քէք քէօթլի պիր իման պուլունտու-
ղու անլալըլը տըր :

Խաթաթլար իլէ սագաթլար, եօր-
թու կիճէսի քիլիսէտէ եաթաղըլա-
րնտա, սապաճըր թէքլիլ շիֆա պու-
լունտագլար իթիգատընտա պուլուն-
տագտա տըրար :

Պաշգա պիր թագըմ զիւտաէթիւր
տահա կէրիւրիւրէ տիւր, վէ պուլա-
րն իմանըն, ճէննէթտէքի Աղիգ-
լէրէ իմանագտան զիւտաէ, ֆըլը-

լարտաթ շարապլարա իմանագլար
կէրիւրիւրէ տիւր : Պուշար բանայիր
պիթիւն գատար, գահվէրի վէ մէյ-
լանէրի, քէնտիւրէ միւրիւրէ իլլէ-
միլլէր տիւր :

Մէղքիւր զաղլթա, մէղքիւր բա-
նայիրն նաղլիւն, բէք գըստա սու-
րէթտէ կէշմիլ տիւր, էկէր թէքմիլ վէ
լաեղըլա նագլ իտիւրէք, մատուր
վէ մանէվի զարարլար կէօթիւրիւնտէ
օլտա, աղաճըգ աղը պաշնտա, վէ
զիւմէթի երիւնտէ օլանլարն, թիւ-
լէրի թէքթէճէկիւնտէ, վէ միլլէթի-
միլլ սէֆալէթիւն պիր պիւրիւք սէ-
պէպլէրիւն տախի օլունտա օլմաթ-
նա իսքեթ օլաճագլարնտա շիւքէ
եօգ տուր :

Տահա Գատը քէօյ բանայիրիւնտէ, օ
գատար սէֆիլլէք եօգ տուր, բանա-
յիլլէրն տէհէթլու հալլէրիւն կէօր-
մէք իսթէյիւնտէ, Արմաշա վէ սայիր
ուղաղ մանաթըրար կիթմէքտէ օ-
լան զիւտաէթիւրիւ, հէր հալլէրիւնտէ,
վէ ալլիլունտա եօլարտա չէքթիւր-
րի զահմէթլէր վէ սէֆիլլէրէրէ տիգ-
գաթ իթմէլի տիւր :

Ի թ Յ Ր

Տիւնքի նիւսթէմիգա, նարեկայ վա-
նույ վանահայր արք. Յովսէփ վարդա-
պետին, պու ալէֆա բաթիւք էֆէնտի
հաղլէթիւրիւ կէօնտէրիւր օլտուղու
պիր բօթէթիւրիւ սուրէթի օլուն-
տալ տուր, ֆաղաթ, էսէֆ իտերիւր
քի, թագ իտիւրիկի վագթմա պիւղ
օրատա պուլունտագլարնտա, նիլ-
թիւր, քէնտի միւրիւրալագլա պէ-
րապլէր տէք իթմիւրէք իքէն, պիլիւ-
մէյէրէք, պիլա միւթալա տէք իտի-
միլ տիւր, իման, օլ պապտէ միւնտալ
կէօրալկիւմիւր միւթալալարը, պու
աղչամքի նիւսթէմիգտէ պէնտա իտէ-
րիւ :

ՍՈՆ ՀԱՎԱՏԻՄԷՐ
ԵՆՈՒՆԱՆԻՍԹԱՆ

Աթիւն, 29 օգոստ

Աթիւնտա մուգլիմ Սթիւրիս սէֆիլլի ծէ-
նէրալ Պէնտէթիւր, Պահը Ալֆիւ ճէլի-
րէլլիւրի տօլարաղտան սօնրա Մարալեւա-
նա միւթէվէճիւրէն հարէթթ իլլէթի : Ա-
լֆիլի միւրիւրէյ իքի սյտան ալմէթ ի-
տէճէք տիւր :

ԷՍՅԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻՆԷ

Պու սապաճ աղըլար սատթ 1 11 շըք 11 իր

ՆԵՎ ԻՅԷ

Իսկէնտէրիւտէն Լօրատա չը-
գան Լսթանտար զաղթաթնա եաղ-
տըլարնա կէօրէ, Հապէլիսթանտա
պու տէֆա պիր իսթիւրալ զուհուր իտէ-
րէք, Վալտէ ճիլիս նամ շալտըն գօ-
մանտար ալթընտա պուլունտա էրալ-
ալ իսթիւրալ, օն պէշ քէօյ եագարագ
էրէք չօճուգ վէ գատար պիւն պէշ
Երիւր իտիւր թէլէթ իթմիւրէր տիւր
Պուշարն իլլէրն Լսթիւր պիր մի-
սիօնէր իլէ պիր իսկիւր վէ իքի եա-
նան տախի պուլունտուղու տուր :

Պէրն չէրիւնտէ մուգլիմ Բուսիս սէֆիլլի
հաթաթնա իսկիւն գատա

Բուսիս տէվլէթի պաշ վէքիլիւն
մալստուր, վէ ալլէթի միւրիւրէյ-
հանըն Լսթիւրէ սէֆիլլի բըրէնս Կօր-
չագօթըն հաթաթնա մատաճ Տօլիւր-
լուր թարաթընտա գատա իտիւրիւ
տիւր : Մէքգու մըքէնս Պէրն չէհրի

գուրպիւնտէ վէ Շաղվիլ նամընտա օլան
մահէլլտէ պիր գաթ իլէ պուլունտագ-
տա իքէն, նալիհանս զալլ իսթիւր,
վէ 30 եաղընտա գատար պիր մատա-
նանտա եագլարագ, իլլէրիւնտէ սաշ-
մա իլէ տօլալ իլլը բըվլլլը սիգսր :
Իքիւնտէ տէֆա օլարագ սիւրհը պօ-
չալթագ իլլէրն իքէն, սէֆիլլ մէր,
գուլմէն իլլէրիւնտէ գօլարագ, բըվլ-
վըր եէտիւնտէն ալըր : Սէֆիլլի միւ-
մալլէյ հագգընտա վուգու պուլան
չու հարաքեթիւր ֆէվգէլտա պիր
հէհէճանը մուճիպ օլար : Տէրհալ
մէքգուլմէ տէրտէթ իտիւրէք զաղ-
թա եա կէօթիւրիւրէ, վէ օրատա
տախի մահպէս իլլա օլունտագ իս-
թիւրիւրէրն րուեթ իտիւրիւ տիւր :

Բարիտէ մուգլիմ Բուսիս սէֆիլլի
բըրէնս Օրլօթըն պիր թէլլիւրալիս
նէղտէն, պու գատըն տիւրիւն իմիւր :
Մէղպուրէ Բարիտէ պուլունտուղու
էնտալէ Էքթէրի Բուսիս սէֆիլլի
նէ պիր թագըմ թէհտաթ իլլէթիւ-
րի իմիւր : Պիր գաշ սէնտ մուգատալ
Բուսիս իմէրալիւրիւրէն հաթաթ-
նա տա գատա իթմէք իսթիւրիւ : Մէր-
գուլմէ իսթիւրիւրէ Էնտաթնտա քէն-
տիւրիւն էրպալը լիւտագ իթման պիր
Բուսիս ծէնէրալ քէնտէ գըղը օլտուղու-
նու, վէ բէտէրիւնտէ վէֆաթնտա 500
պիւն րուպլիէ պալիլ օլան միւրաթն-
տան մահրում իտիւրիւ, վէ միւրաթ-
նէն պիր շախ թարաթընտա զապ-
օլունտուղունտա վէ պու միւրաթն
քէնտիւրիւն վէրիւրէն իլլէն, Բու-
սիս հիւքիւմէթի, վէ խաւսալիլլէ
իմէրաթիւրիւրէն նէղտիւնտէ պաղը
թէլլէպալաթնտա պուլունտուղու, վէ
իմէրաթիւրիւրէ թարաթընտա քէնտի-
սիւն իսկագը հագգ օլունտագլարնա
վատըր տէ ալթը իսէ տէ, կիւնիւն
պիրիւնտէ պաղթէթիւր Բուսիստան
թարա իտիւրիւ, վէ մուսթիւրիւն Բա-
րիս վէ Վիլիւնս Բուսիս սէֆիլլիւրի
նէղտիւնտէ եէնտէն թէլլէպալաթնտա
պուլունտուղու իսէ տէ, պիր սէմէրէ հա-
սըր օլմաթընտ, վէլհասը Պէրնտէ
մուգլիմ Բուսիս ողալ վէքիլիւնտէ մալ-
տուր բըրէնս Կօրչագօթ միւրաթնա-
թըն իսթիւր իթմիւր, վէ վագըլ բըրէնտ
միւրաթիւրէյ իլլէ ճէնտէվտա պիր տէ-
ֆա միւրաթաթ իթմիւր, վէ բըրէնտ միւ-
շարիլլէյ մէրգուլմէն մէսալիսէնի
թէլլիւնտէ իտէճէկիւնտէ տալիւր վատ տա
իլլէթիւր իսէ տէ, մուսթիւրիւն իթմի-
կի միւրաթնաթնտա, թէսթիլի մալա-
հաթը սըր քէաթ իպլէրէ վէ ալլալէլ-
րէ պըրագլարագ պիր նէթիւն հա-
սըր օլմաթընտ մէյիւն օլարագ
Պէրն չէհրիւնտէ միւրաթիւրիւնտէ հաթա-
թընտ գատա իթմէքիւրիւն եաղըրը
թէհտիւր իլլէն րուսիս իլլէրիւնտէ թա-
պանագա պոշաթիւրիւրէյ հագգընտա
պիր սույի նիւթի թարաթընտ տէ-
լիլ իսէ, թապանագաթըն գուրչուն եէ-
րիւնտէ սալմա իլլէ տօլարաթնտուղունտա,
վէ պու միսիլլու հալաթնա ճիւրաթը
անագ, մէհէթիւնտէ ճէլպ օլունտագ
իսթիւրիւրէ թէլլիւնտէն, պու
վէսիլլէ իլլէ Բուսիս հիւքիւմէթիւնտէ
գուլմ ու գատընտ մէյիւնտա չըգար-
մագ արգուսիւնտէն ն'չ'թ իթմիւր օլ-
տուղունտա սէյլլէթիւր տիւր :

ՏԱԻԻԼ ԻՅԷ

Իթմիւրիւրէն էնիլէթէ շաթն
մահէլլտէն արագ պիրաթիւրիւնտէ կէօ-
րէ, էվլիլիսի կիւնտէ վէլլիլլու Տիւրիւ

բաշա հագրէթիւրի, Բուսիստա Գա-
րատալլըրա իլլէրիւնտէ հիւճում իտիւր
պէյիւր պիր մուհարէպէ օլմուշ իսէ
տէ, նէթիւնտէ հէնտալ մալիւմ օլմա-
մըշ տըր :

Սէլիսիւր լաղընտան տօլաթը
քիւրէնտէ հիւքիւմ օլունտան Բէրիւմ պէյ
իլլէ Ալթա վէ Բիգա պէյլէր, էվլիլիսի
կիւն Սիսիլլի վէ Բոթա ճէլլիւրէրի-
նէ նագլ օլունտուղու տըր :

Վաղըլթա օլունտուղունտա կէօ-
րէ, Աղար գաթնտանտա պուլունտան
տէմիր քէօրիւ, իսթանպուլն եագաթ-
ըլ կիպի, Գարաթէյի նագլ օլունտա-
եւպ, իլլա շիմիւրիւր տալապ քէօրիւ
թամիր իտիւրէճէք վէ լաղըմ կէլէնտէ-
վաթը տա սըրարըլ օլունտուղու իմիւր :

Բէթըրսպուրիւրէն ալթան պիր
թէլլիւրալիս կէօրէ, Սըրպըլար իլլէն
շիմիւրիւրէ գատար եաղըրը Բէթըրս-
պուրի վէ Մօգուա չէհրիւրիւնտէ իյա-
նէ թօլանտագտա իքէն, շիմիւր իսէ
Բուսիստան հէր թարաթընտա իտանտէ
տէֆիլլէրիւրի քիւլտա օլունտագտա
իմիւր :

Գարատալլ բըրէնտի նիւրալըն
մէհրուհ օլունտուղունտա տալիւր պիր հա-
վատիս շայի օլմուշ իսէ տէ, օգոստոս
9 թարիսիլլէ Զէթիւնտէն Վիլիւնս զա-
գէթնտա իրալ գըլընտա պիր մէք-
թուպտա, սօն մուհարէպէտէ բըրէնս
պէյիւր պիր մալաթարտա պու-
լունտալ, վէ եանընտա քիւրիւրիւնտէ
գուրչուն խապլէթիլլէ, մէհրուհ օլ-
մուշ իսէ տէ, բըրէնտէ գօրգուտան
մատա պիր չէյ թէսթիւր իթմիւր օլ-
տուղու, վէ յունիս ն 29 օննու կիւ-
նիւ 300 Գարատալլը, րահիպ Բիս-
թանտէ գօմանտալընտա Արնալուտու-
ղա կիւրիւրէ իսէ տէ, իթմիւր կիւնիւ
աաթիւր Օմանիւրէն պուլարն էթ-
րաթըն չէվիլիպ, գօմանտալընտա
պէրապլէր քէաթիւրիւր թէլլէթ իլլէթիւ
օլտուղուրը եաղըլմըշ տըր :

Իլլէ մէքթուպը մէղքիւր պու մաղ-
լուպիէթի եագաթը սըրատա, պուն-
լարն քէաթիւրիւր թէլլէթիւրիւնտէ
լէրիւնտէ համ իտիւր, պիր իթմիւրա
տա իլլէթիւր օլտուղունտա իլալէ
իլլէթիւր տիւր :

Պապը Սէրասթիւրի գալէմէրի
քէաթիւրիւրիւնտէն 150 գօթըն իմա-
սըլա, թալիմ էօյրէթիւրէք րիւսաթ-
նը հալի մագամը գալմագամիլ սէ-
րասթիւրիւ պիր գըլթա արգուհալ
թագաթ օլունտուղու տուր :

Խիւտալլէնտիւր վիլաթիւրի ի-
տանէյի հարալիւնտէ 8 309 իրաեա
վէ վիլաթիւրի միւրաթիւրէյատան կէ-
լէն սիւարի աաթիւրի մուսալիւնտէն 967
վէ րիստալիւնտէ 997 նէթէրէ պալիւր
օլտուղու, վիլաթիւրի մէղքիւր զա-
գէթնտա կէօրիւրիւրէ տիւր :

Տիւնքի նիւսթէմիգտէ, գալիմէ
քիւտալար իլլէն, 124 շըք տէնիլլէք
եէրտէ, 114 շըք տէնիլլէ տիւր, ֆա-
գաթ սօնրատան, բէսթի տալիւրիւրէրտէ
գապուլիւնտէ տալիւր, թէնպիսաթը լա-
ղըմէ իճրա պուլունտուղունտան, 118
շըք գատար թէնէղլիւ իլլէթիւրիւ,
եանի 118 շըք գալիմէ վիլիւնտէ,
պիր լիւրա վիլիւրիւրիւ, մա մէմուրիլլէ
խապլէր ուլընմըշ տըր :

Տիւնքի կիւն պաղը սարաֆիւր,
գալմէ գապուլ իթմէթիւրիւնտէն,
տիւր քէաթընտըր ալմաթըլար, վէ պա-
ղը սարաֆիւր իսէ, հէր նէ գատար
տիւր քէաթընտըր ալմաթըլար իսէ տէ,
գալմէ իլլէրիւնտէ աաթ իլլէթիւրէք,
պօշ օլմուրիւր շըք տըր :

